

Institutet för
språk och
folkminnen

Om Hållbarhetstermgruppen

Erfarenheter från att ta fram och sprida rådgivning om terminologin kring hållbar utveckling

Nordterm 2023

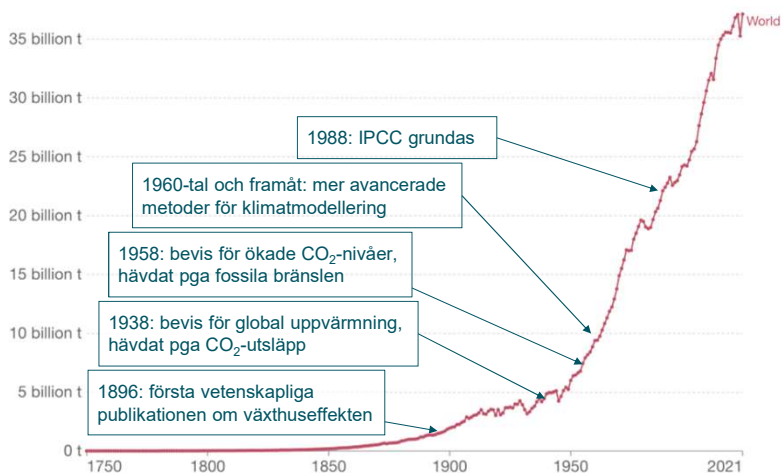
15 juni

Linnea Hanell, Språkrådet (Isof)

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Annual CO₂ emissions

Carbon dioxide (CO₂) emissions from fossil fuels and industry¹. Land use change is not included.

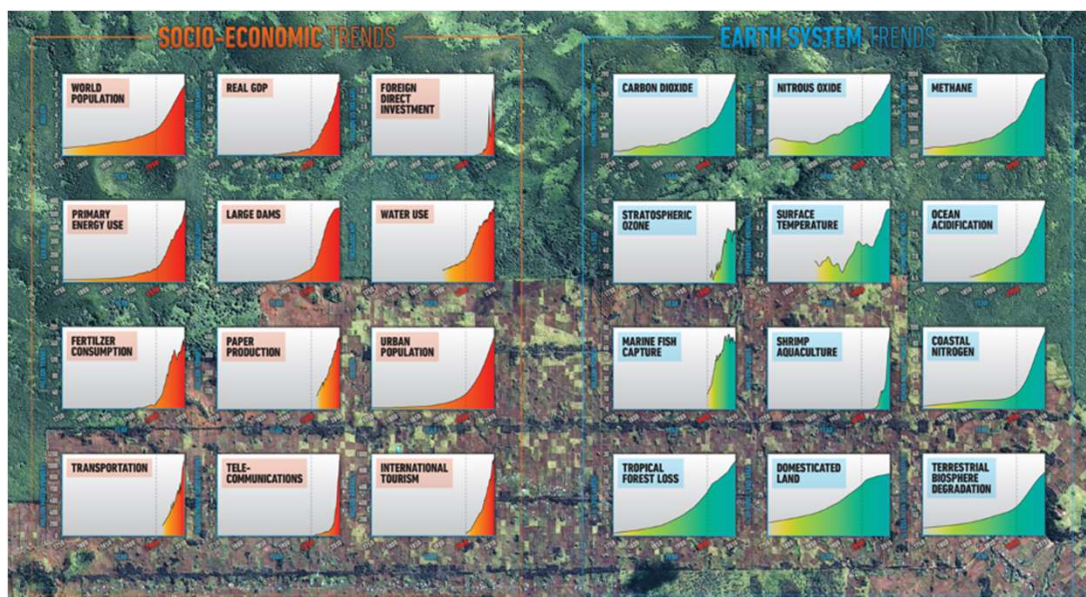

Source: Our World in Data based on the Global Carbon Project (2023)

OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions · CC BY

¹ Fossil emissions: Fossil emissions measure the quantity of carbon dioxide (CO₂) emitted from the burning of fossil fuels, and directly from industrial processes such as cement and steel production. Fossil CO₂ includes emissions from coal, oil, gas, flaring, cement, steel, and other industrial processes. Fossil emissions do not include land use change, deforestation, soils, or vegetation.

HOCKEYKLUBBSKURVOR

Skärmbild <https://www.anthropocene.info/great-acceleration.php> 2023-06-09

Hur skapar vi en hållbar utveckling?

- Naturvetenskaplig kunskap räcker inte
- Samarbete!
- FN:s Agenda 2030

Statskontoret om myndigheters hållbarhetsarbete (2020)

- Staten ska gå före
- Samverkan är nödvändigt
- Myndigheter gör bäst nytta inom de egna kompetensområdena
- Arbete med Agenda 2030 ska inkluderas i den ordinarie verksamheten

→ Vad kan Isf och Språkrådet göra?

Termer!

biogas
 biologisk mångfald
 cirkulär ekonomi
 divestering
 ekocid
 ekosystemtjänst
 fossilgas
 grön målning
 hållbarhet
 hållbar omställning
 hållbar utveckling

klimateanpassning
 klimatkänslighet
 klimatmanipulering
 klimatscenario
 koldioxidbudget
 koldioxidekvivalent
 koldioxidneutralitet
 koldioxidsnål
 livscykelanalys
 nerväxt noll avfall
 nytvunnet material

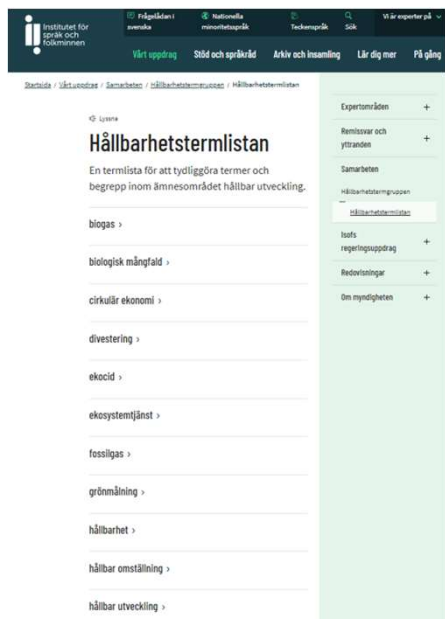
planetär gräns
 resiliens
 tillräcklighet
 tippningselement
 tippningspunkt
 utfasning av fossila bränslen
 väderattribution
 återförvildande
 återkopplingsmekanism

Hållbarhetstermgruppen

- Samordnar och tydliggör termer och begrepp inom ämnesområdet hållbar utveckling
  - Främst termer om klimat och miljö
- Syfte att öka möjligheten att delta i språkliga utbyten som rör hållbarhetsfrågor, till exempel:
  - Forskare som kommunicerar på svenska med allmänheten om sitt kunskapsområde (medan de mest forskar på engelska)
  - Journalister och lärare som förmedlar komplex kunskap
  - Politiker som sätter sig in i informationsunderlag
  - Privatpersoner som samtalar med varandra

Gruppens sammansättning

- 12 personer
- Språkrådet samordnar (två terminologer, en språkvårdare/sociolingvist)
- Representanter från
  - vetenskapen: SMHI Rosby Centre; Stockholm Resilience Centre; Historiska studier av teknik, vetenskap och miljö
  - myndigheter: Klimatpolitiska rådets kansli, Naturvårdsverket
  - media: Forskning & Framsteg
  - intresseorganisationer: Naturskyddsföreningen
- En facköversättare engelska–svenska

Skärmbild www.isof.se/hallbarhetstermer 2023-06-08

En termpost

- Svensk term
- Engelsk term
- (Ev. synonymer, svenska och engelska)
- Definition
  - Kortfattad, terminologiskt korrekt
- "Mer om begreppet" i
  - Förklaring
  - Encyklopedisk info
  - Språkbrukskommentar

Sex sorters frågor för Hållbarhetstermgruppen

1. Hur ska man säga *tipping point* på svenska?
2. Hur förhåller sig termerna *CCS*, *koldioxidborttagning*, *koldioxidinfångning* och *kolsänka* till varandra?
3. Är *koldioxidneutralitet* och *nettonollutsläpp* synonymer?
4. Bör vi rekommendera *naturgas* eller *fossilgas* som huvudterm?
5. Hur ska vi definiera *biologisk mångfald* givet listans syfte?
6. Vad behöver de som inte är klimatforskare veta om väderattribution?

Praktiskt tillvägagångssätt

- Ca 4 möten per termin, hybridform, 2 timmar
  - Vid ett möte behandlas ca 4 aktuella termer
  - Vid mötena talar vi också om kommande termer, tar in tips på relevanta källor
- Inför mötet skriver vi på Språkrådet ett utkast till termpost, publicerar i verktyget Terminologie ca 10 dagar före
  - Deltagarna granskar och diskuterar med kolleger
  - De kan lämna kommentarer i Terminologie
- Vid mötet diskuterar vi posterna, gör enklare revideringar och antecknar större revideringar
  - En termpost behandlas vid 2–3 möten före publicering

Mottagande

- Några allmänna uppmärksammanden i media
- Tillfälligt mer uppmärksamhet kring *fossilgas*
  - Branschorganisationen Energigas ville att huvudtermen skulle vara *naturgas*
- Några aktörer har hört av sig och bett om rådgivning kring särskilda termer, begrepp eller uttryck

Insikter från arbetet

- Bra med en blandning av medlemmar: både experter och kommunikatörer; både språkexperter och fackexperter
- Välkomna respons
- Avgörande att listan når såväl experter som allmänhet
  - Odlas listans och gruppens auktoritet
  - Kommunikationsinsatser
- Ämnesområdet är komplext och mångfacetterat – inte ens experterna är experter på några större delar av området
- Här kan en tillgänglig terminologi göra stor skillnad!

Tack!

linnea.hanell@isof.se
www.isof.se/hållbarhetstermer